

SASTAMALAN MUSIIKKIOPISTON OPETUSSUUNNITELMA

Hyväksytty: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 7.4.2009 § 34

Voimaantulo: 1.8.2009

Sastamalan Musiikkiopiston arvot ja yleiset tavoitteet

Sastamalan Musiikkiopiston tehtävänä on taiteen perusopetuksesta annetun lain (21.8.1998/663) mukaisesti järjestää ensisijaisesti lapsille ja nuorille musiikin perusopetusta, joka antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää opetussuunnitelman mukaisesti toteutettavaa opetusta.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisella opetuksella luodaan edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntyemiselle ja musiikin elämän ikäiselle harrastamiselle sekä annetaan valmiudet musiikkialan ammattiopintoihin.

Opetuksen tavoitteita ovat mahdollisuuden tarjoaminen pitkäjänteiseen opiskeluun, edellytysten luominen elinikäiselle harrastamiselle, oppilaan henkisen kasvun, persoonallisuuden ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymisen tukeminen, oppilaan ohjaaminen taiteelliseen ajatteluun ja oman työn arviointiin.

Musiikkiopiston tehtävänä on myös kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen sekä vuorovaikutus muiden musiikinopetusta ja taideopetusta antavien oppilaitosten kanssa.

Oppimisympäristö ja työtavat

Opetuksessa on tärkeää oppilaskeskeisyys ja monipuolisten vuorovaikutusmenetelmien käyttö. Oppiminen on seurausta oppilaan omasta aktiivisuudesta ja opiskeluympäristön antamista virikkeistä. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppilaiden edistymisen. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omat tavoitteensa ja oppia arvioimaan omaa opiskeluaan, oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä löytää itselleen sopivia työskentelytapoja.

Sastamalan Musiikkiopistossa laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus jakaantuu neljään tasoon:

- * Varhaisiän musiikkikasvatus
- * Musiikin perustaso
- * Musiikkiopistotaso
- * Musiikin perustason avoin osasto

Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää musiikkileikkikoulu- ja musiikkivalmennustoiminnan sekä näihin läheisesti liittyvän muun toiminnan.

Tavoitteet

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on

- * Herättää lapsen kiinnostus ja rakkaus musiikkiin.
- * Muodostaa pohja hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle musiikkiharrastukselle.
- * Kehittää lapsen luovaa musiikillista ilmaisua.
- * Tukea lapsen emotionaalista ja sosiaalista kehitystä.

Keskeiset sisällöt

Lapsen musiikillisia kykyjä ja valmiuksia kehitetään kuuntelun, musiikillisen muistin, äänenkäytön ja laulutaidon, rytmi-, sävel-, muoto- ja harmoniatajun alueella sekä motoriikassa.

Tunnit rakennetaan siten, että leikin avulla luodaan tilaisuuksia elämysten ja oivalusten syntyyn.

Työtapoja ovat laulaminen, loruleminen, musiikkiliikunta, soittaminen ja musiikin kuunteleminen.

Varhaisiän musiikkikasvatuksessa lapsi oppii hahmottamaan musiikin peruskäsitteistöä vastakohtaparien, kuten hidas-nopea, korkea ja matala, hiljainen - voimakas, kautta. Opetus on prosessiin painottunutta ja vastavuoroista. Se etenee lapsen omista lähtökohdista tavoitteellisesti tasolta toiselle.

Oppilaat

Varhaisiän musiikkikasvatuksen piirissä opiskelevat alle kouluikäiset lapset, jotka otetaan opetukseen ilmoittautumisjärjestyksessä.

Opetus on ryhmäopetusta. Ryhmässä on 8 - 12 oppilasta. Opetus käsittää vähintään yhden viikkotunnin ryhmää kohti. Ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, oppilasryhmän ikärakenne sekä tilan antamat mahdollisuudet. Opetusta voidaan järjestää esimerkiksi perheryhmissä, musiikkileikkiryhmissä tai soitinryhmissä.

Todistukset

Varhaisiän musiikkikasvatukseen osallistuneille oppilaille annetaan todistus, josta ilmenee oppilaan nimi, opetukseen käytetty aika ja opetusohjelma.

Musiikin perustaso

Tavoitteet

Musiikin perustason opetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, Sastamalan Musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan toteutettavaa opetusta. Opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen antamien musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Musiikin perustason opintojen tavoitteena on, että oppilas

- * Oppii musiikin esittämiseen ja yhteismusisointiin tarvittavia instrumenttitaitoja
- * Oppii lukemaan, kirjoittamaan, kuuntelemaan ja tuntemaan musiikkia
- * Kehittää musiikillista ilmaisukykyään ja esiintymistaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Perustasolla opetusta järjestetään musiikin solistisissa aineissa, musiikin perusteissa ja yhteismusisoinnissa. Opetusta annetaan seuraavissa oppiaineissa ja oppiaineryhmissä sen mukaisesti kuin Sastamalan kaupunki lukuvuosittain määrää:

- * Solistiset oppiaineet: puhallimet, jousisoittimet, lyömäsoittimet, harppu, piano, cembalo, urut, kitara, harmonikka, kantele, sähkökitara ja -basso sekä laulu.
- * Musiikinperusteet: musiikin teoria, säveltapailu, yleinen musiikkitieto.
- * Muut oppiaineet: yhtye- ja kuorolaulu, yhtye- ja orkesterisoitto, säestys, kamarimusiikki ja kansanmusiikki.
- * Eri oppiaineisiin liittyvät musiikin erikoisalojen opetus, kurssit, seminaarit, työpaikat ja projektit.

Musiikin perustason opetuksen sisällöt jakautuvat oppiaineittain seuraavasti:

Instrumenttitaiteiden keskeisenä sisältönä on perehtyminen pääinstrumentin perustekniikkaan ja -ohjelmistoon. Opetuksen tavoitteena on myös luoda valmiudet nuotinlukutaitoon ja sujuvaan yhteismusisointiin.

Musiikin perusteiden sisältöalueet ovat musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin hahmottaminen sekä musiikin historian ja tyylien tuntemus. Opetus pyritään toteuttamaan vuorovaikutuksessa instrumentti- ja yhteismusisointitaitojen kanssa.

Yhteismusisointi ohjaa oppilaat harjoittelemaan ja esittämään musiikkia yhdessä sekä edistää tällä tavoin sosiaalisen vuorovaikutuksen syntymistä. Yhteismusisointia järjestetään jossain muodossa koko opiskelun ajan.

Pop/rock/jazz-musiikin opetuksen tavoitteena on perehdyttää oppilas näiden musiikkilajien erityisluonteeseen, antaa valmiuksia improvisoinnille, omien sävellysten, sovitusten ja oman musiikin tuottamiselle.

Musiikin teknologian opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilaat eri laiteympäristöihin ja antaa oppilaille tietotekniikan hallinnan perustaidot, tiedot ja taidot elektronisten soittimien sekä musiikkistudiolaitteistojen toiminta- ja käyttöperiaatteista.

Musiikkiteatteriproduktioita voidaan tuottaa yhteistyönä opiskelijoiden tai opettajien ideoiden pohjalta.

Kansanmusiikkia opetetaan pääosin ryhmäopetuksena, mutta opetusta voidaan antaa periodeittain yksilöopetuksena.

Oppiaineiden sisällöt painottuvat solistisissa oppiaineissa ja musiikin perusteissa Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton musiikkioppilaitoksille vahvistamien tasokursien suositusten mukaisesti.

Oppilaat ja oppilasvalinnat

Musiikin perustason opetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille, mutta oppilaaksi voidaan ottaa myös aikuisia. Perusopetukseen pyrkiville järjestetään sisäänpääsykoe. Koe muodostuu musikaalisuustestistä sekä laulu- ja rytmitapailutehtävästä. Koe on kaikille pyrkijöille pakollinen lukuun ottamatta alle 8-vuotiaita, jotka osallistuvat vain rytm- ja laulutestihin. Sastamalan Musiikkiopisto ottaa uudet oppilaat sisäänpääsykokeen tulosten perusteella.

Aikuisopintojen tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin musiikin perustason ja musiikkiopistotason opinnoissa. Tällöin käytetään hyväksi oppilaiden jo aiemmin saavuttamia tietoja ja taitoja.

Opetusjärjestelyt

Jokaisella oppilaalla tulee olla solistinen pääaine, jonka viikoittainen opetusmäärä järjestetään siten, että se mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen. Solistisessa pääaineessa annetaan opetusta vähintään 30 minuuttia viikossa henkilökohtaisena opetuksena siihen saakka kunnes oppilas on suorittanut perustason 1/3 kurssin, jonka jälkeen viikoittainen henkilökohtainen opetus on pääsääntöisesti 45 minuuttia.

Perustason pääaineen opiskelijalla on mahdollisuus opiskella sivuaineinstrumenttia. Sivuaineopinnot ja valinnaiskurssit suunnitellaan oppilaan taitojen ja kiinnostuksen mukaan.

Yhteismusisointiryhmät suunnitellaan lukuvuosittain tukemaan oppilaan instrumenttitaitoja.

Kurssit

Solististen aineiden ja musiikin perusteiden opinnot jakautuvat harjoitettavan ohjelmiston sekä oppiaineksen sisällön ja vaikeusasteen mukaan perustason kursseihin (1/3, 2/3 ja 3/3).

Oppilaan aikaisemmat, muissa oppilaitoksissa suoritettut kurssit luetaan oppilaan hyväksi.

Oppilaan, joka ei lukuvuoden aikana suorita solistisessa oppiaineessa kurssia, tulee toisesta opiskeluvuodesta lähtien antaa soittonäyte edistymisestään Musiikkiopiston oppilaskonsertissa tai muussa julkisessa tilaisuudessa tai opettajista koostuvalle lautakunnalle.

Sastamalan Musiikkiopistossa noudatetaan Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton musiikkioppilaitoksille vahvistamia tasokurssien suosituksia.

Erilaiset musiikin oppijat

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa oleva syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely. Opintojen tavoitteet ovat musiikkikasvatuksellisia, ja oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta.

Yksilöllistettyyn musiikinopetukseen oppilaat voidaan ottaa valmennusryhmien kautta tai tutustumisjakson jälkeen. Yksilöllistä opetusta voidaan antaa joko musiikkileikkikoulu tasolla tai musiikin perustasolla. Yksilöllisessä opetuksessa opettajalla tulee olla musiikkipedagogisen osaamisen lisäksi musiikkiterapeuttinen tai muu soveltuva koulutus.

Opetusta erilaisille musiikinoppijoille voidaan tarjota ostopalveluna, ja palvelun ostaja vastaa opetuksen ja tukitoimien kustannuksista.

Musiikkiopistotaso

Tavoitteet

Musiikin perustason opinnot suorittaneille voidaan järjestää laajan oppimäärän mukaista musiikkiopistotason opetusta. Tavoitteena on opittujen taitojen kehittäminen niin, että oppilaalla on edellytykset musiikin harrastuksen itsenäiseen jatkamiseen tai musiikin ammatti- ja korkeakouluopintoihin.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä, aikaisemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävä opetusmenetelmä. Oppilas laajentaa musiikin eri tyylien tuntemustaan sekä syventää kykyään luovaan ilmaisuun musiikin keinoin.

Oppilasvalinta

Oppilasvalinnoista päättää rehtori. Opiskelun aloitus musiikkiopistotasolla on mahdollista oppilaille, joilla on joko musiikin perustason päättötodistus tai muutoin todetut musiikin perustason oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Kurssit

Musiikkiopistotasolla tulee tehdä pääaineen kurssisuoritus D sekä musiikin perusteiden jatko-opinnot. Oppilaan on lisäksi osallistuttava yhteismusisointiin musiikkiopistotason opintojen ajan.

Keskeiset sisällöt

Opintojen keskeisenä sisältönä on kehittää oppilaan musiikillista ajattelua, pääinstrumentin soittoteknistä hallintaa ja ohjelmiston tuntemusta. Oppilas tottuu omaksumaan ja hallitsemaan musiikillisia kokonaisuuksia sekä syventää kykyään mu-

siikin tulkintaan. Oppilas oppii hahmottamaan musiikkia sekä kuullun että luetun pohjalta ja kykenee soveltamaan historian ja tyylien tuntemusta musiikin esittämisessä.

Musiikkiopistotasolla opetusta annetaan samoissa oppiaineissa ja oppiaineryhmissä kuin musiikin perustasoilla.

Opetusjärjestelyt

Jokaisella oppilaalla tulee olla solistinen pääaine, jonka viikoittainen opetusmäärä järjestetään siten, että se mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen. Solistisessa pääaineessa annetaan opetusta pääsääntöisesti 60 min. viikossa henkilökohtaisena opetuksena.

Solistisen pääaineen opiskelijalla on mahdollisuus opiskella sivuaineinstrumenttia. Sivuaineopinnot ja valinnaiskurssit suunnitellaan oppilaan taitojen ja kiinnostuksen mukaan.

Yhteismusisointiryhmät suunnitellaan lukuvuosittain tukemaan oppilaan instrumenttitaitoja.

Musiikin perustason avoin osasto

- * On tarkoitettu musiikkia harrastaville lapsille, nuorille ja aikuisille. Oppilaaksi otetaan hakija, joka ei halua opiskella Musiikkiopiston varsinaisen opetussuunnitelman mukaan tai joka ei ole saanut pääsykokeissa opiskelupaikkaa. Avoin osaston oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.
- * Antaa solistisen aineen soitinvalmennusta ryhmäopetuksena oppiaineissa, jotka kaupunki vuosittain määrää.
- * Antaa musiikinopetusta koulujen musiikkikerhoissa.
- * Ryhmäopetuksessa oppitunnin pituus ja lukukauden kesto määräytyvät kulloinkin käytettävän opetusmenetelmän mukaisesti.
- * Avoin osaston oppilaalla on lukuvuoden opiskelun jälkeen mahdollisuus päästä Musiikkiopiston varsinaiseksi oppilaaksi osallistumalla Musiikkiopiston pääsykokeisiin. Soitinvalmennukseen osallistuneelle kouluikäiselle oppilaalle annetaan hyvityspisteitä lisäämällä pääsykoetulokseen kaksi pistettä.
- * Avoimella osastolla opiskelevilla on oikeus osallistua musiikin perusteiden opetukseen sekä mahdollisuus halutessaan suorittaa perustason kursseja, jolloin noudatetaan Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n tasosuosituksia.
- * Opetukseen osallistuneelle annetaan lukukauden päätyttyä todistus, johon merkitään opetukseen käytetty aika, opetuksen sisältöalueet ja oppiainekokonaisuudet.

Arviointi

Oppilasarviointi

Oppilasarviointi koskee sekä Sastamalan Musiikkiopiston perustason että musiikkiopistotason oppilasarviointia suhteutettuna vaadittuun tavoitetasoon.

Oppilasarvioinnissa pyritään luotettavalla tavalla antamaan kannustavaa palautetta oppilaan saavuttamista tiedoista ja taidoista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan ikäkauteen, yksilöllisiin edellytyksiin ja aktiivisuuteen opiskelussa sekä kannustetaan oppilasta myös itse arvioimaan opiskeluaan.

Arviointimenetelmät tulee valita siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettäviin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Oppilaalle on tiedotettava seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvosana-asteikot ja arviointikriteerit, arvosanan korottaminen, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnin oikaiseminen ja päättötodistuksen sisältö.

Solististen aineiden ja musiikin perusteiden kurssiarvioinnissa käytetään seuraavaa asteikkoa:

Erinomainen (5)

Oppilas osoittaa poikkeuksellista musikaalisuutta sekä taiteellista ilmaisukykyä ja soitto on teknisesti monipuolista.

Kiitettävä (4)

Soitto on musikaalista ja hyvin hallittua. Mahdolliset virheet eivät häiritse kokonaisuutta.

Hyvä (3)

Suoritus on teknisesti ja tulkinnallisesti tasapainoinen.

Tyydyttävä (2)

Soitossa on joko musiikillisia tai teknisiä puutteita.

Hyväksytty (1)

Soitossa on musiikillisia ja teknisiä puutteita.

Musiikin laajan oppimäärän perustason päättösuoritusten arvioitsijoita tulee olla arviointilautakunnan puheenjohtajan lisäksi kaksi. Ammattiin valmentavien, musiikkiopistotason kurssien D ja C arviointilautakunta kootaan lautakunnan puheenjohtajaa lukuun ottamatta koulun ulkopuolisista musiikinopetuksen asiantuntijoista.

Soittimelle kirjoitetusta musiikista riippuen voi oppilas suorittaa osan kurssista soittamalla kamarimusiikkia tai yhtymemusiikkia joko arviointilautakunnalle tai esiintymällä julkisesti kokoonpanossa oppilaskonsertissa tai muussa sen kaltaisessa tilaisuudessa, jossa arviointilautakunta on mukana.

Oppilaan edistyminen instrumenttitaidoissa ja musiikin perusteiden opinnoissa arvioidaan ja kirjataan vuosittain oppilaan opintokirjaan yhdessä opetukseen käytetyn ajan kanssa. Samalla opettaja antaa suullista palautetta oppilaan edistymisestä, esiintymisistä ja muista suorituksista.

Yhteismusisoinnista ja valinnaisista kursseista annetaan osallistumismerkintä lukukausittain opintokirjaan.

Todistukset

Oppilas saa Sastamalan Musiikkiopiston perustason päättötodistuksen suoritettuaan perustason kurssit.

Oppilas saa Sastamalan Musiikkiopiston musiikkiopistotason päättötodistuksen suoritettuaan musiikkiopistotason kurssit.

Musiikin laajan oppimäärän perusopetuksen päättötodistus

Päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- * Oppilaitoksen nimi.
 - * Opinnot, joista päättötodistus annetaan.
 - * Oppilaan nimi ja henkilötunnus.
 - * Opiskeluaika.
 - * Oppilaan päättösuoritus, arvosana ja suorituksen ajankohta.
 - * Musiikin perusteiden päättösuoritus, arvosana ja suorituksen ajankohta.
 - * Osallistuminen yhteismusisointiin, yhtyekokoonpanot ja osallistumisajat.
 - * Muut mahdolliset opintosuoritukset.
 - * Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima.
 - * Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä.
 - * Lainsäädäntö, johon koulutus perustuu.
 - * Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.
 - * Maininta, että musiikin laaja oppimäärä sisältää musiikin perustason ja musiikkiopistotason opinnot.
 - * Arvosana-asteikko
- Todistuksessa tulee olla myös tilaa lisätietojen merkitsemistä varten.

Oppilaitoksen arviointi

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistuu ulkopuoliseen toiminnan arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset julkistetaan.

Oppilaitoksen itsearviointi

Oppilaitoksen itsearvioinnin tavoitteena on tukea koulutuksen, opetuksen ja kasvatuksen kehittämistä. Arvioinnin tulokset antavat tietoa oppilaitokselle, päätöksentekijöille ja kuntalaisille. Arviointi edellyttää arviointisuunnitelmaa, aikaa ja resursseja.

Arvioinnin kohteina voivat olla kerralla vain jotkin toiminnan osa-alueet tai opetustoimeen vaikuttavat tekijät. Arviointimenetelminä voivat olla mm. haastattelut, keskustelut ja keskustelutilaisuudet, kirjalliset kyselyt ja vierailut.

Opintojen laajuus

Musiikin perusopetusta järjestettäessä otetaan huomioon eri ikäryhmille tarkoitettun opetustuntimäärän vaihteluväli ja opetukseen käytettävä aika lukuvuosittain:

<i>Musiikin varhaiskasvatus</i>	35 - 70 oppituntia / vuosi, 1-3 lv
<i>Musiikin perustaso</i>	
Instrumenttitaidot ja yhteismusisointi	70 - 105 oppituntia / vuosi, n. 9 lv
Musiikin perusteet	47 - 94 oppituntia / vuosi
<i>Musiikkiopistotaso</i>	
Instrumenttitaidot ja yhteismusisointi	70 - 90 oppituntia / vuosi, n. 3 lv
Musiikin perusteet	94 - 140 oppituntia / vuosi

Musiikkiopiston ja kodin välinen yhteistyö

Musiikkiopiston ja kodin yhteistyön tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Musiikkiopiston ja kodin välisiä yhteistyömuotoja voivat olla mm. keskustelut, tiedotteet, yhteisten juhlien ja esiintymisten järjestäminen. Huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua koulun kulttuuriin ja olla osaltaan mukana vaikuttamassa oppilaan musiikinopiskelun tavoitteita koskevissa keskusteluissa.